

SARKAŅU ZIŅAS

Madonas novada Sarkaņu pagasta pārvaldes izdevums

2017. g. JANVĀRIS-MARTS Nr. 1 (70)

REDAKTORES SLEJA

Pagasta aktualitātes

Laikā, kad top “Sarkaņu Ziņu” šī gada pirmais numurs, esam ieskauti patiesā ziemas virpulī. Sniega sega, pavasarim tuvojoties, ir ievērojami palielinājusies un puķu vērpetes sastopamas ik uz stūra. Kā vēsta sinoptiķi, jau tuvākajās dienās sāksim pastiprināti just pavasara elpu. Un nav jau nekāds brīnums, marts jau ir pavasara mēnesis.

Esam aizvadījuši Meteņu laiku, kas vēsta, ka pavasaris ir jau tuvu. Par to liecina arī tukšākie dārzu apcirķņi pagrabos un tukšie plaukti, kas rudenī daudzēm bija pilni ar burkāniem un burciņām, kuras bija pildītas ar visdažādākajiem gardumiem. Tas rosina arī uz pārdomām un plānošanu, jo jāsāk domāt, ko šinī pavasarī un vasarā gribam paveikt, ko izaudzēt savā zemē, ko paspēt un atjaunot vai salabot mājā.

Katram šis pavasaris no teikti būs savādāks. Būs tāds, kādu paši to izvēlēsimies, jo ir atšķirība, vai saulīti un dabas siltumu sagaidīsim smaidoši, dzīvespriecīgi, vai īgņosimies par katru sīkumu un tādējādi bojāsim omu arī apkārtējiem. Pat aizsalušais strautiņš un ezera vilnis gaida, kad varēs plūst ar citu spēku un mainīties, jo katrs gadalaiks atnes ko jaunu un nezināmu. Varbūt kāds patīkams pārsteigums, kas izmainīs kādu ierastu lietu vai dzīves ritmu, atnāks tieši šinī pavasarī ar pirmajām putnu čalām un zilajiem vizbulīšu ziediem.

Valda

Atklāts multifunkcionālais centrs “Logs”

2017. gada 17. februārī svinīgi tika atklāts multifunkcionālais centrs “Logs”. Šo brīdi ilgi gaidījuši daudzi Sarkaņu pagasta iedzīvotāji, bet visvairāk vietējie jaunieši.

Multifunkcionālā centra „Logs” centra atklāšanas svētkos tika teikts liels paldies visiem, kas palīdzēja realizēties idejai par multifunkcionālā centra izveidi – pašvaldības vadībai, domes deputātiem, Sarkaņu pagasta pārvaldes darbiniekiem un jo īpaši vietējiem jauniešiem, bez kuru iniciatīvas, ticības un degsmes šis gaišs un dzīvespriecīgās telpas netiktu sakoptas un iekārtotas.

Pēc lentes svinīgas griešanas apmeklētāji varēja doties ekskursijā pa centra telpām, kas turpmāk būs vietējo iedzīvotāju pulcēšanās un brīvā laika pavadīšanas vieta. Vakara gaitā centra viesus

ar muzikāliem priekšnesumiem priecēja vietējais Sarkaņu pagasta jaunietis, grupas „Meln uz balta” solists Kristers Rudzītis. Ar radošo darbnīcu priecēja Valentīna Gailīte, kura aicināja viesus veidot pašiem savus logus.

Multifunkcionālā centra mērķis ir radīt labvēlīgu vidi, kur pulcēties Sarkaņu pagasta iedzīvotājiem, lai kvalitatīvi pavadītu brīvo laiku, kā arī iegūtu viņu vajadzībām un interesēm atbilstošas zināšanas un prasmes.

Nedaudz informācijas par multifunkcionālo centru „Logs”

Ļoti daudzēm ir radies jautājums par to, kas tad šis centrs īsti ir un kam tas paredzēts.

Multifunkcionālais centrs „Logs” ir pulcēšanās vieta visu paaudžu Sarkaņu pagasta iedzīvotājiem un tā viesiem.

Konkrēts posms sadarbībai, pagasts – multifunkcionālais centrs – novads, noslēdzies.

Tur ir iespējams pavadīt savu brīvo laiku, spēlējot dažādas galda spēles, sportojot vai vienkārši baudot draudzīgas sarunas pie siltas tējas krūzes. Centrā ir iespējams iepazīt un izmantot dažādas galda spēles. Ir gan tādas

galda spēles kā dambrete, šahs, dažādas kāršu spēles utt., kā arī novuss, galda teniss un futbols. Mazākos viesus varam priecēt ar dažādām krāsainām puzzle, krāsojamām grāmatām un radošām lietām.

Aktivitātes piemērotas dažādu vecumu cilvēkiem.

Centrā ir arī zona ar trenāžieriem, kur ir vecuma ierobežojums – uz spēka trenāžieriem darboties atļauts tikai no **14 gadu vecuma** vai ar vecāku rakstisku atļauju, ka bērns drīkst darboties uz šiem trenāžieriem.

Lūdzam vecākus būt saprotošiem un bērnus līdz 8 gadu vecumam pavadīt pašiem vai bērnam nākt kopā ar vecāko māsu, brāli vai citu atbildīgo personu.

Aicinām ņemt līdzi arī maiņas apavus.

Nākotnē centrā tiek plānots organizēt dažādus pulciņus un radošās darbnīcas, kas būtu piemērotas kā jauniešiem, tā arī pieaugušajiem.

Tāpat arī multifunkcionālajam centram „Logs” ir piešķirts Lauku atbalsta dienesta atbalsts, kur LEADER programmas projektā 2.3. rīcība “Pārvaldības kultūras, sabiedrisko aktivitāšu un sporta infrastruktūras un ar to saistīto teritoriju sakārtošana un kvalitātes nodrošināšana”. Projekta ietvaros tiks veiktas šādas darbības:

- Atjaunot telpas ar mērķi izveidot multifunkcionālajā centrā konferenču un pasākumu telpu. Šī punkta ietvaros tiks atjaunota vēl viena ēkas telpa.

- Iegādāties aprīkojumu, lai nodrošinātu centra nepārtrauktu darbību.

- Iegūtais aprīkojums – datortehnika, projektoris un ekrāns; spēles – gaisa hokejs, badmintons, florbols; kā arī mēbeles (dīvāni, pufi, krēslī plaukti u.c.)

- Sadzīves tehnika – mūzikas centrs, mikroviļņu krāsns, ledusskapis, elektriskā plīts.

- Mūzikas instrumenti, ģitāras – klasiskā, akustiskā, basģitāra.

Centra darba laiks

P – brīvdiena

O – C no plkst. 14.00 līdz 19.00

P – no plkst. 14.00 līdz 20.00

S, SV – brīvdienas

Pagaidām šāds darba laiks ir izmēģinājuma periodā. Iespējams, ka nākotnē tiks ieviestas korekcijas. Piemēram, centrs būs atvērts arī katra mēneša otrajā sestdienā.

Krista Vorslava, Sarkaņu pagasta jaunatnes lietu speciāliste
Dāvja Veckalniņa un
Ingas Bārbales foto

“Sarkanu Ziņu” favorīts

Godināti 2016. gada veiksmīgākie un labākie sportā

28. janvārī tautas namā „Kalnagravas” tika aizvadīts ikgadējais pasākums „Sporta laureāti-2016”, kurā tika godināti Madonas novada un Madonas Bērnu un jaunatnes sporta skolas sportisti un sportistes, kā arī treneri un treneres. Sveikti tika sportisti un sportistes, kas aizvadītajā gadā, piedaloties starptautiskās sacensībās, Madonas novada vārdu nesuši pasaulē. Tāpat sveikti tika Madonas novada sporta dzīves atbalstītāji, attīstītāji un popularizētāji, pagastu pārvaldes. Kopā apbalvojumus saņēma 115 laureāti. Šogad pēc ilgāka pārtraukuma tika sveiktas arī divas jaunatnes sporta spēļu komandas, kuras 2016. gadā ir izcīnījušas medaļas futbolā un florbolā.

Pasākumā tika sumināti arī vairāki sarkanieši. No mūsējiem balvas saņēma:

Andris Trečaks – par ieguldījumu iekšstelpu skeitparka darbībā un atbalstīšanā.

Raimo Vīgants – distanču slēpošanā – Pasaules kauss rollerslēpošanā 4. vieta – sprints. Latvijas čempions 10 km distancē brīvajā solī, 10 km distancē klasiskajā solī, sprintā un 3x5 km stafetē klasiskā V18 grupā. Ranga uzvarētājs Latvijā V18 grupā. Igaunijas jaunatnes sacensību uzvarētājs 6 km distancē. Latvijas čempions sprintā brīvajā stilā Elites grupā vīriešiem. Latvijas čempions rollerslēpošanā Elites grupā vīriešiem sprintā brīvajā solī un 10 km klasiskā. Ziemeļvalstu jaunatnes čempionāta 3. vietas ieguvējs sprintā.

Emīls Pētersons – basketbolā – Latvijas čempionātā FIBA 3 x 3 basketbolā 3. vieta, U-16 Latvijas izlases dalībnieks (starts Baltijas kausā Tallinā 2016. gada 2.-3. janvāris).

Emīls Pētersons – karatē sportā.

Rainers Žuks – motosports – Eiropas jauniešu čempionāts motokrosā 2. vieta komandām

Dāvis Paliēks – karatē sportā.

Rainers Žuks – motosports – Eiropas jauniešu čempionāts motokrosā 2. vieta komandām

Balvu saņem “Gada sportists 2016” Andris Jubelis.

Velo šovs brāļu Arvja un Anša Dermaku priekšnesumā.

Pasākumu atklāja Madonas KN klasiskās dejas pulciņa dalībnieces.

Pārpildītajā Kalnagravu zālē valda sportiski svinīga gaisotne.

Jānis Švika – distanču slēpošanas treneris

Jānis Sudārs – volejbola treneris.

Lai noteiktu gada sportistu, sportisti, treneri, sporta spēļu komandu, populārāko sporta veidu un nozīmīgāko sporta pasākumu 2016. gadā, Madonas novada pašvaldība rīkoja iedzīvotāju interneta balsojumu „Gada balva sportā”.

Nominācijā “Gada sportists” uzvaru izcīnīja orientierists Andris Jubelis, kas sevi ir pierādījis kā Latvijas, tā arī Pasaules un Eiropas orientēšanās sacensību trasēs. Andris ir Latvijas čempions un Latvijas IV Vasaras olimpiādes uzvarētājs 2016. gadā.

Lai mūsu sportistiem ar sportiskām aktivitātēm bagāts un veiksmīgs 2017. gads!

Valdas Kļaviņas teksts,
Dāvja Veckalniņa foto

Valasprieks

Sportiskas aktivitātes “Raibenēs”

Kāds varbūt jau ir pamanījis un kādam varbūt vēl ir daži neskaidri jautājumi par lielāku automašīnu, gan sportiskāku, gan ikdienas automobiļu, kustību Sarkaņos, iestājoties ziemas laika apstākļiem. Piemājas saimniecības „Raibenēs” teritorijā īpašnieka Aivara Bajāra vadībā šogad norisinās daudzposmu sacensības standartauto un sporta automašīnām „Raibenēs ziemas kauss 2017”, kuras tiek rīkotas slēgtā trasē Madonas novada Sarkaņos, kurā nedarbojas Ceļu satiksmes noteikumi. Sacensības sastāv no 5 posmiem laikā no 2017. gada 7. janvāra līdz 2017. gada 5. martam ar nosacījumu, ja ir ziemai atbilstoši laika apstākļi. Šogad jau notikuši šī kausa 4 posmi – 7. janvārī, 21. janvārī, 29. janvārī un 12. februārī. Aivars vienmēr uzsvēris, ka šādas sacensības vienmēr jāatbalsta un jārīko, jo to mērķis ir auto vadīšanas prasmju uzlabošana nestandarta situācijās, slidenos laika apstākļos. Un lai jauniešiem nav šīs prasmes jāuzlabo uz koplietošanas ceļiem un jāapdraud citi, tad

tiek rīkotas šādas sacensības slēgtā trasē, kur katrs var pierādīt, ko jau apguvis, un radīt iespēju savas prasmes pilnveidot drošos apstākļos.

Trases veidošana “Raibenēs”, savā zemē, Aivaram ir bijis jau kā bērnības sapnis, kad pats braucis Andra Trečaka vadītajā Sarkaņu motoklubā un, staigājot gar šo lauku uz skolu, kur šobrīd jau ir trase, ne vienu vien reizi iztēlojies, kā tas viss varētu izskatīties. Laukam ir ļoti pateicīgs reljefs – gan labi pārredzams skatītājiem, gan braucējiem patīkamas trajektorijas un pat trampilns. Pie tādas domas pieturoties, pēc vairākiem gadiem sapnis ir īstenojies. Un nu jau daudziem labi zināmā autotrase “Raibenēs” pēc 5 gadu pastāvēšanas kā autotrase treniņsacensību rīkošanai ir ieguvusi Latvijas Automobiļu federācijas licenci. Esam arī nopietni auguši šo piecu gadu laikā. Varam pieminēt, ka sacensību dalībniekiem starta un finiša laiki Raibenēs ziemas kausā tiek uzņemti elektroniski ar lāzera palīdzību.

Šogad ir ieguldīts liels un laukietilpīgs darbs, kā arī daudz līdzekļu gan trases sagatavošanā, gan atļauju kārtošanā, gan pašu sacensību organizēšanā. Aivaram noteikti liels paldies jāsaka saviem palīgiem, kas piedalījušies trases sagatavošanā. Jo, lai šādu trasi sagatavotu, ir jādarbina ne viens vien palīglīdzeklis. Šogad trase tika gatavota -27C grādu salā, kad pa naktīm tika pieblīvēts sniegs un ar divām mucām un diviem traktoriem tika izlietas 300 tonnas ūdens. Pateicoties ieguldītajam darbam un izveidotajai biežajai ledus kārtai, trase izturēja gan četrus Raibenēs ziemas kausa posmus, gan Latvijas čempionātu minirallija.

Lai šādas licencētas sacensības rīkotu, ir jānokārto ne mazums formalitāšu. Trases konfigurācija un pasākuma nolikums saskaņots ar Latvijas Automobiļu federāciju, Madonas novada domi un Dabas aizsardzības pārvaldi.

Aivars Bajārs saka lielu paldies saviem palīgiem – Andrim Štikānam, Artūram Sprūdam, Kalvim

Sacensību virpulī.

Kārkliņam un Cesvaines novada z/s „Akmeņkrogs” vadītājiem Aivaram un Kalvim Tētiem par palīdzību trases sagatavošanā, Valdim Cīrulim par palīdzīgu roku sacensību dienās ar ugunsкура vietas ierīkošanu, Romānam Ērkulim par vienmēr sniegto atbalstu dažādos jautājumos trases izveidē, meitai Sabīnei par visu papīru darbu un formalitāšu kārtošānu. Kā arī liels paldies atbalstītājiem – Madonas novada domei, dēlam Aigaram un internetveikalam „707.lv”, auto rezerves daļu tirdzniecības veikalam “Car4you”, kā arī Andrim Trečkam par muzikālo noformējumu sacensību dienās.

Par pasākuma norisi varam teikt tā: pašiem tas ir liels azarts un prieks ko tādu darīt, kā arī esam saņēmuši atsaucīgus vārdus no dalībniekiem. Pie mums brauc dalībnieki gan no tuvākām vietām tepat novadā, gan no tālākām pilsētām. Liels dalībnieku skaits pie mums vienmēr brauc no Vecpiebalgas puses. Kopumā posmos pulcējas apmēram 50 dalībnieku. Kā vienu no ievērojamākajiem sportistiem mūsu trasē varam minēt Reini Nitišu (Latvijā un arī pasaulē labi zināmais latviešu rallijkrosa autobraucējs), kurš pie mums trasē viesojās ziemas kausa 2. posmā 21. janvārī.

Ziemas kausa 4. posmā autotrasē „Raibenēs” arī norisinājās pilnīgi jaunu Audi automašīnu Audi Q2 un Audi SQ7 prezentācija no Moller auto. Interesentiem bija iespēja aplūkot, iesēsties un pat izbraukt ar jaunajiem auto.

Vairāk informācijas par šiem notikumiem var iegūt un aplūkot foto, kā arī atrast informāciju par plānotajiem posmiem interneta vietnē 4rati.lv un sekojot jaunumiem www.facebook.com/raibenēs707. Tuvākais plānotais posms 2017. gada 5. martā, taču viss ir atkarīgs no laika apstākļiem.

Sabīne Bajāre,
autotrases “Raibenēs” sekretāre
Māra Stiprā foto

“Raibenēs” trasi iemēģinājis arī Reinis Nitišs.

Vēstures atspulgos

Izstāde “Gaismeklis laika ritumā”

Muzeja sadzīves un etnogrāfijas priekšmetu krātuvē Sarkanos līdz 31. martam skatāma izstāde „Gaismeklis laika ritumā”. Tajā redzami skalturi, svečturi, lukturi un kroņlukturi sveču dedzināšanai, petrolejas lampas un lukturi. Izstādē lasāmi ticējumi gan par Sveču dienu un sveču liešanu, gan skala un sveces dedzināšanu. Tāpat izstādes priekšmetu lokā ir sveču lejamā silīte un muldiņa, Bučauskas muižas karietes lukturis, penālis ar svecei domātu vietu, ceļa lukturītis, dzelzceļnieku signāllukturi un citi gaismekļi.

Izstādē redzams, ka skalturis vienkāršākajā formā bija nūja, kuras apakšējais gals iestiprināts klučī, dēļa gabalā vai koka krustā, bet skala turētājs bija koka „knābis” vai metāla tureklis, saliekts S vai

citā līdzīgā formā.

Par skalu sagādāšanu bieži vien bija jā-rūpējas bērniem. Skalu plēšanai izmantoja priedes, egles, bērza malku. Skalturis tika dēvēts arī par lākturi, sprastavu vai bōbu, bet pašu skalu sauca arī par skangalu vai skalganu.

Pēc ticējumiem skalu malka jācērt sveču mēnesī, tad skali gaiši deg, un skalam nekad nedrīkst dedzināt abus galus, lai nesadedzinātu mājas svētības un miera garu.

Skals palīdzēja izgaismot mājokli. Pirms sāka lietot tau-

ku sveces, petrolejas lampas, tā gaismā vērpa un strādāja rokdarbus, vija auklas, greba karotes un veica citus amatniecības darbus.

Sveču dedzināšanai izgatavoja lukturus, svečturus. Izstādē skatāms, ka sveci varēja novietot arī caurumotā skārda lukturī, kas nāk no Sarkaņu "Kaupēriem".

A. Bīlenšteins grāmatā „Latviešu koka iedzīves priekšmeti” raksta: „Vienkārši svečturi bija no dažādas formas koka klucīšiem, kam augšpusē tika izurbts caurums. Turklāt lietoja arī rāceņus vai kāpostus, ko

vidū taisni pārgrieza uz pusēm, bet izliktajā virspusē iegrieza caurumu svecei. Svētkos lietoja vienkāršus koka kroņlukturus.” Kā redzams izstādē, sveces dedzināšanai noderēja arī penāli vai sveču kastītes vākā izveidots caurums sveces iespraušanai.

2. februārī – ziemas vidū – saucam par Sveču dienu, kad daudz jāsmejas un jātērē un kad lejamas sveces. Senāk tās lēja no aitu taukiem vai vaska. Sataisīja kokvilnas diegus sveces garumā, mērcēja tos kausētos taukos, līdz sveces bija vē-

lamā resnuma. Svētkiem lēja dižākas, lai ilgāk degtu. Šajā dienā pēc tradīcijas vārīja cūku pupas, grūdeni ar cūkas ausi un cepa karašas.

Tā kā februāra pirmās dienas bija miglainas, tad pēc ticējumiem vasara, iespējams, būs lietaina. Cits ticējums atgādina: ja Sveču dienā saule nespīd, tā nespīdēs arī siena laikā.

Aicinām uz izstādi muzeja krātuvē Sarkaņos!

Inese Sudāre
Izstādē fotogrāfeja
Inga Sudāre

Pieredze

Noder viss, ko ieraugām no jauna

Meistarītes Rasmus skubināti, 4. februārī klūdziņpinēji no Sarkaņu amatu skolas devās pieredzes un jaunu ierosmju gūšanā pie Lubānas grozu pīšanas meistara Andreja Valaiņa. Meistars ar prieku mums

izrādīja un iepazīstināja ar Lubānas Amatnieku centru. Šeit varēja aplūkot amatnieku radītos darbus - pinumus, adījumus, koka izstrādājumus, austas, darinātas rotas, lelles u.c. meistardarbus. Meistars dalījās

Paldies pagasta pārvaldei par transportu un šoferītim Andrim par izvīzināšanu.

Ilonas Svārpstones
teksts un foto

Meistars dalās savā pieredzē.

gan pieredzē, gan praktiski rādīja un pamācīja pīšanas tehniku. Smēlāmies jaunas idejas un iedvesmu turpmākajam darbam. Ceļamaizei meistars dāvāja pa klūdziņu buntei.

Viesojoties Lubānas pusē, pabijām arī pie Viļņa Strautiņa, kur aplūkojam viņa iespaidīgo seno sadzīves priekšmetu un darbarīku kolekciju, kā arī krūzīšu kolekciju, kurā jau ir vairāk nekā 2200 krūzītes. Apskatījām arī akmeņu parku "Vaidavas", kas ir viens no lielākajiem Latvijā. Par katru no akmeņiem mājas saimniekam ir sava stāsts.

Lubānas amatniecības centrā.

Svētku brīži

Koncerts “Kad pulkstens noskan divpadsmit”

7. janvārī, spītējot zemajai gaisa temperatūrai, tradicionāli uz gadumijas koncertu pulcējās tautas nama “Kalnagravas” amatiermākslas kolektīvi.

Iepriekšējos gadumijas koncertos vairāk atskatījāmieš uz aizgājušo gadu, kas pavisam noteikti visiem kolektīviem bijis gana veiksmīgs, un katrs kolektīvs ir izvērtējis veiksmes un ne tik veiksmīgus mirkļus. Koncerts “Kad pulkstens noskan divpadsmit” aicināja raudzīties uz priekšu, jo pamazām ieejam Latvijas 100gades zīmē. Un tikai nedaudz vairāk par gadu palicis līdz nākamajiem Dziesmu un Deju svētkiem, kuriem nopietni gatavojas visi tautas nama “Kalnagravas” kolektīvi.

Tā kā dziesma ir tā, kas vislabāk raksturo gaiši, kas ir 2017. gada simbols, tad koncerta sākumā skanēja dziesma jautkā vokālā ansambļa “Rondo” izpildījumā.

Deju kolektīvi “Resgaļi”, “Kalnagravas”, “Labākie gadi” un “Senči” koncertā izdejoja nākamā gada deju lieluzveduma “Māras zeme” repertuāru. Tas rosināja vēlreiz caur deju izprast, novērtēt un iemīlēt sev apkārt visu laiku esošas un sen zināmas lietas, tās saudzēt un celt cieņā. Izdejoja arī dejas, kas patīk pašiem dejotājiem.

Samērā nesen Sarkaņu vārds vairāk nekā iepriekš izskanēja Sarkaņu amatu skolas sakarā. To daudzinaīt palīdz čaklās rokdarbnieces un audējas, kuru veikumu – jaunus tautiskos brunčus – koncertā prezentēja vidējās paaudzes deju kolektīva “Kalnagravas” meitenes.

Folkloras kopa “Libe”, kas gatavojas starptautiskā folkloras festivāla “Baltica” skatei, koncertā dziedāja visdažādāko repertuāru – no šūpuļdziesmas līdz karavīru un spēka dziesmām.

Amatierteātris “Piņģerots” skatītājiem piedāvāja jaunu Ritas Missūnes skeču “Trīs vītušas rozes”.

Koncerts izskanēja ar domu – labi, ka ir iespēja nodarboties ar savu vaļasprieku un saturīgi pavadīt brīvo laiku, ka esam savējais starp savējiem un varam būt lepni, ka godam nesam sava pagasta un novada vārdu.

Valdas Kļaviņas teksts,
Aigara Krīgerta, Laimas Ņemcevas foto

“Labākie gadi”.

“Resgaļi”.

“Kalnagravas”.

Folkloras kopa “Libe”.

“Rondo”.

“Kalnagravu” dejotājas prezentē audēju veikumu.

“Senči”.

“Piņģerots”.

Koncerta vadītāja Krisīne.

Veiksmes salūts visiem kolektīvu dalībniekiem un vadītājiem.

To der zināt

Ojārs Vācietis

*Pie sveces
mēs iekrītam savā
dvēselē
un spīdam
no turienes*

Senos laikos, kad ļaudīm vēl nebija pulksteņu, laiku noteica pēc saules, mēness un zvaigznēm. Arī gaiļa dziedāšana bija labs palīgs laika noteikšanā. Vēl tagad tautā dzird jautājam – tu celies pirmajos vai otrajos gaiļos? – Viņš jau guļ līdz trešajiem gaiļiem, saka par lielu gulētāju.

Ar galveno gada laika iedalījumu – saulgriežu svētkiem – vien nepietika:

- Ziemassvētki – ziema
- Lieldienas – pavasaris
- Jāņi – vasara
- Apjumības – rudens

Precīzākai laika noteikšanai bija vajadzīgs sīkāks laika iedalījums. Un tā radās dažādas svinamās dienas ziemā – Zvaigznes diena (6. janvāris), Teņa diena (17. janvāris), Sveču diena (2. februāris), Agatas diena (5. februāris), Pelnu diena, Matīsa diena (24. februāris), Ģertrūdes diena (17. marts) utt.

2. februāris – Sveču diena ir viena no Māras dienām – Ziemas Māra (Pavasara Māra – 25. marts, Vasaras Māra – 2. jūlijs Lielā Māra – 15. augusts Mazā Māra – 8. septembrī). Tautā šo dienu vēl sauc dažādi: Svecaine, Grabenīca, Groninica, Vēja Diena, Govju diena.

Sveču diena ir ziemas vidus un tāpat kā katrā gada laikā, svētkos, godos, darba un atpūtas brīžos, tai bija savas dziesmas, rotaļas, paražas un savi ēdieni. Šajā dienā daudz jātērē un jāēd:

*Visu gadu naudu krāju,
Sveču dienas gaidīdams;
Kad atnāca sveču diena,
Tad naudiņa jātērē.*

Sveču dienas paraža ir sveču liešana. Jālej sveces, lai gaiši degtu:

*Gaiši dega uguntiņa
Meitu mātes istabā,*

*Sešu zaru svece dega
Sudrabiņa lukturī.*

Sveces lej no aitu taukiem vai vaska. Sagriež bomeles – kokvilnas diegus sveces garumā un mērcē kausētos taukos tik ilgi, kamēr svece ir pietiekami resna. Tad svece ir gatava.

Sveču dienu sauc par Ziemas Māras – Marijas Dienu, jo kristīgajās baznīcās svētki apvīti ar tradicionāli latviskām ieražām un iedzīvināti dabiskajā gada aprītē. Katoļiem tā ir Marijas šķīstīšanās diena, jo Marija ar Kristus bērniņu pirmo reizi apmeklējusi Jeruzalemes templi.

Pareizticīgajiem tā ir satikšanās diena – Satikšanās svētki, jo Jeruzalemes templī pirmo reizi satikās Jēzus un Simeanu. Dega daudz sveču.

Šinī dienā baznīcās deg daudz sveču un notiek sveču iesvētīšana un tām piedēvē īpašu sargājošu spēku pret negaisu, slimībām, sērgām. Sveces aizdedzina, cilvēkam piedzimstot un aizejot aizsaulē, lai tās rādītu gaišu ceļu.

Edvarts Virza “Straumēni”

“Baltā baznīca saplūda kopā ar apsnigušajiem kokiem, un sveču pilnie lukturi, mirdzēdami cauri lielajiem logiem, izskatījās ārā pakārti.”

*Bitīt, Dieva kalponīte,
Dievam dara gaišumiņu,
Pati sēd ozolā,
Sveces deg baznīcā.*

*Visapkārt vasku sveces,
Vidū klāts liepas galds,
Dieviņš sveces dedzināja,
Laimīt galdu aplājusi.*

Senajos laikos latviešiem nekādu apgaismošanas ierīču nebija. Daudzi darbi, kā lopu kopšana, dzirdīšana un barošana, Ziemā noritēja tumsā. Rijas apgaismoja krāsns bedres, bet piedarbos (šķūņos) rīkoja īpašus ceplīšus uz akmens mūra pamata. Šeit kūra nelielu uguni un dedzināja smalku sveču malciņu. Apstākļi uzlabojās, kad radās ideja par sveču liešanu. Istabās skalu gaismu nomainīja sveces:

*Labāk pirku sveču podu,
Nekā skalu vezumiņu:
Ne man dienu istabā,
Ne skangalu mēslainē.*

Sveču gaismā garie ziemas vakari kļuva gaišāki. Ļaudis vakarēja dziedādami:

*Dedziet, Tautas, svečuģu-
ni,
Skala vis nededziet,*

*Nava manas villainītes
Skala dūmu redzējušas.*

Svecēm izgatavoja lukturus, svečturus. Sveces bija kā materiālās labklājības un turības pazīme.

*Godā sēd man' māsiņa,
Godā deg uguntiņš.
Bitīt nes vaska sveci,
Zelta grieztu lukturiņ.*

Svētkiem sveces lēja resnākas, lai tās ilgāk degtu. Arī lukturi, kuros tās nostiprināja, bija greznāki par ikdienā lietotajiem. Tie bija tā sauktie goda lukturi – kroņlukturi, kāzās, krustībās, lielās jubilejās, svētkos.

Sveču dienas sakarā februārī arī šis mēnesis ir nosaukts par Sveču mēnesi.

Reiz Sveču mēnesis ar Meteņu mēnesi lielījušies, kurš labāk mākot saldēt. Sveču mēnesis sacījis, ka viņš sasaldēšot govus vēderā telēnu, bet Meteņu mēnesis atbildējis, ka viņš saldēšot tā, ka katls vienā pusē vārīšoties, otrā salšot. Acīmredzot uzvarējis Sveču mēnesis.

Vēju diena – 2. februāris

2. februārī svētu turēja kā **Vēju dienu**.

*Pūti, pūti, Vēja māte,
Stājies jele vakarā.
Stājies jele vakarā,
Valdi savas kalponītes.*

Ļaudis lūdza Vēja māti, lai nenopūš, saudzē sveces liesmu. Šai dienā negāja rijā kult, sienu un salmus nenēsāja – vējā nekaisīja. Vēja dienā nav brīv mājās klauvēties, trokšņot, lai vējš juntus nenogāž. Nav brīv nēsāt sienu un salmus, lai vējš vasarā sienu un labību neizputinātu, bet saudzētu.

Lai gads būtu jautrs, labs un pats cilvēks būtu skaists, Sveču dienā jādzer alus, jāsmejas, jādzied un jābūt jautram. Meitām jāēd dzērvenes, lai būtu sārti vaigi.

Svecaine, grabenīca, gromnica – no poļu valodas “svece”, lieto Latgalē. Tie bija lieli izpriecu svētki, kad katrā ziņā vajadzēja gardi mieloties un daudz smieties. Uz celma, uz kura Svecainē nav sniega, esot pats Dieviņš sēdējis.

Sveču dienā jāēd cūkas gaļa un jādzied.

Bet galvenais šai dienā tomēr ir sveču liešana. Sveces lejamas tieši Sveču dienā, lai tās jo gaiši un taupīgi degtu. Ja sveču lējējs dusmojas, tad sveces tumši deg un sprakšķ. Kad sveces lej un pirmo sveci aizdedzina, tad, lai gaiši degtu, jāsmejas, vai grib, vai ne.

*Tumša, tumša tā istaba –
Nav svečīte dedzināta.
Nu vēl Jānis sveces lēja
Viņā kalna galiņā.*

Ojārs Vācietis

Sveču gaismā

Sveču gaismā ir
iekšas gaismā, mājas.

Pie sveces
mēs iekrītam savā
dvēselē

un spīdam

no turienes.

Un citas dvēseles atspīd mums pretī
no iekšas.

Dzīve un pasaule

ir divas milzīgas sveces.

Esi svētīts, lielo un maziņo sveču lējēj!

Sveces ticējumi

- Ja sveci dedzina abos galos, tad nezird zagļus nākam.

- No sveces nav jāizpīpo, jo tad vienmēr vecumā asaros acis.

- Ja svece pusnaktī nodziest, tad kāds mājās mirs.

- Ja svece deg vienādi, bez sprakšķēšanas, tad gaidāms jauks laiks.

Ticējumi par Sveču dienu

- Sveču diena svinama ar svecēm un skaliem.

- Ja sveču dienā snieg sniegs, tad bites spietos un tām būs daudz medus.

- Ja Sveču diena ir skaidra un saulaina, būs vēl daudz sniega.

- Ja Sveču dienā spīd saule tik ilgi, kamēr zirgu apseglo, tad gaidāma jauka vasara.

- Apmācies laiks – zemniekam bagāts gads, bet, ja spīd saule, tad nabadzīgs gads.

- Puteņi graudus kaisot, esot labas ražas.

- Ja Sveču dienā no jumtiem nopil tik daudz, ka gailis vai zvirbulis var padzerties, tad sagaidāms labs ražas gads.

- Ja Sveču dienā pil pažobeles, tad sagaidāms jauks pavasaris, bet, ja Sveču dienā salst, tad no silta pavasara nav ko domāt.

- Kad Sveču diena miglaina, būs lietaina vasara.

- Ja Sveču dienā sanāk tik daudz sniega, ka melnam vērsim paliek no sniega raiba mugura, tad būs labs gads.

- Ja Sveču dienā aizputināti ceļi, tad pavasari upes pilnas ūdens.

- Sveču mēnesī kaķis peļu neredz, tādēļ viņš jābaro, lai nenomirst badā.

- Lai govīs nebizotu, tām Sveču dienā nedod dzert.

Materiālu sagatavoja Inese Sudāre

Laiks modināt puķes

Laika ritenis nemanāmi tuvojas pavasarim, kad noteikti sākam domāt, ka jāaprauga savas rudenī sanestās puķes: fuksijas, pelargonijas, enģeļtaures un begonijas. Tuvojas laiks, kad tās būs jāmodina jaunam dzīves posmam.

Pelargonijas

Pārziemojušos augus nes gaismā, saīsinā dzinumus, pieformē vainagu, noteikti pārstāda svaigā, bagātīgā augsnē. Ja puķe izdzinusi kādu bāli zaļu, garu dzinumu vai patī jau saplaucējusi lapas, nav ko žēlot – jāapgriež. Labāk, lai augs dzen jaunus, spēcīgus dzinumus gaismā, nevis tērē spēku izstīdējušo dzinumu atkopšanai.

Fuksijas

Kad pavasaris klāt, fuksija noteikti jāapgriež, saīsinot dzinumus un izveidojot glītu vainagu. Ja fuksijas neapgriež, tās zied nabadzīgi, jo ziedi veidojas tikai dzinumu galos. Kad augs būs pamodies un sāks dzīt lapas, to pat vērts galotņot vēlreiz, un tad nogrieztos zariņus var apsakņot. Fuksiju sāk lēnām laistīt, vēlāk – arī mēslot. Vai augu vajadzētu pārstādīt –

jāpavērtē. Fuksija labāk zied, ja tai podā kļūst mazliet par šauru. Bet augsnes virskārtu pret svaigu augsni gan noteikti vajag nomainīt, jo tas fuksiju pasargās arī no dažādiem kaitēkļiem, piemēram, baltblusīņām.

Enģeļtaures

Gaismā un siltumā enģeļtaure mostas ļoti ātri. Ja nav vietas, kur to gaismā turēt līdz novietošanai ārā, – labāk nogaidīt. Pavasarī enģeļtaurei jānogriež tikai bojātie zari vai to gali. Nedrīkst augu apgriezt pārāk stipri, atstājot vien zemu stumbeni. Enģeļtaure ziedus bagātīgi veido tikai uz vecajiem zariem – ja par daudz apgriezīs, vasarā ziedu būs maz. Ja zaru daudz, tos var apgriezt, lai izmantotu spraudņiem. Tiem dzinumus griež ar pieciem lapu mezgliem: trīs mezglu dziļumā spraudeni liek substrātā, divus mezglus atstājot virspusē. Apsēgti ar polietilēna plēvi, turēti gaismā un siltumā, pēc mēneša spraudēni būs apsakņojušies. Augšanas gaitā spraudēņus trīs vai četras reizes jāpārstāda lielākā podā, tomēr tas nedrīkst būt pārāk liels – ja mazu augu uzreiz iestāda plašā podā, tas sakoplos, bet slikti ziedēs. Taču, ja izdosies apsakņot un ieaudzēt pareizi, martā apsakņotie enģeļtauru spraudēni uzziēdēs jau šā gada augustā.

Begonijas

Begonijas sakņu kamolu izceļ no poda, uzmanīgi notrauc veco augsni. Ja uz saglabātā guma ir vairāki asni, sakņu kamolu var sadalīt, tā iegūstot vairākas begonijas. Dūres lieluma begonijas gumu, ja ir pietiekami daudz asnu, var sadalīt pat četrās daļās. Griezuma vietas jāapkaisa ar ogleš pulveri un jāatstāj apkalst līdz nākamajai dienai. Tad katru

jauno gumu stāda podā, lai tas iesakņojas un sāks dzīt asnus.

5 augu modināšanas zelta likumi

1. Pirms augu modināšanas pado-mā, vai tavās mājās ir silta un pats galvenais – gaiša vieta, kur augus novietot līdz brīdim, kamēr tos droši varēs nest ārā. Ja šāda vieta ir, modini droši! Ja nav, labāk nogaidi, citādi augi, gaidot pavasari, izstīdēs.

2. Visus pārzieminātos augus pavasarī vēlams pārstādīt svaigā augsnē, jo pa ziemu tie nav mēsloti, visas barības vielas ir iztērētas un augsne ir tukša. Ja pārziemināts liels augs, kuru pārstādīt nav iespējams, noņem no trauka virspuses tik daudz augsnes, lai netraumētu auga saknes, un tā vietā ieber jaunu augsni. Ja vien iespējams, augsni atjaunojot, izmanto konkrētajam augam paredzētu zemi, nevis visiem augiem vienu un to pašu universālo substrātu.

3. Ja augi pēc ziemošanas jāapgriež, dari to pilnā vai augošā Mēnesī. Ja griezīs augus vecā vai dilstošā Mēnesī, vainags slikti ataug un nebūs tik kupls.

4. Modinot augu, sāc to laistīt ļoti lēnām un pakāpeniski. Ja bagātīgi sa-laistīs augu, kamēr vēl nav nevienas lapiņas, saknes var sākt smakt, jo augam nav kur likt ūdeni, – nav lapiņu, caur ko ūdenim iztvaikot.

5. Arī mēslošana jāsāk ļoti lēnām un tikai tad, kad augs jau ir saņēmis labi daudz mitruma un saplaucējis lapas. Uz-sākot mēslošanu par ātru, augam barības vielu var būt par daudz, un augs var apdegt.

Materiāls no žurnāla "Ievas Māja"

Jaunumi bibliotēkās Aizvadītais gads Biksēres bibliotēkā

Balta, sniegoti sarmaina un auksta pār Latviju ir atnākusi ziema, mirdzošs, spraigs, ar jauniem darba uzdevumiem un cerību ir sācies jaunais – 2017. – gada Gaiļa gads. Kāds tas būs un ko no tā sagaidīsim, to rādīs laiks. Bet kā Biksēres bibliotēkā ir aizsteidzies 2016. gads, Mērkaķa gads, to varam analizēt un izvērtēt.

2016. gadā Biksēres bibliotēka strādāja Biksēres muižas mājā „Biksēre” jeb Sarcaņu pagasta pārvaldes ēkā, mūsu vecajā mājvietā, kur pārceļšanās jeb „Jurģi” notika 2014. gada beigās – oktobrī. Remontdarbi pārskata periodā nav veikti, jo telpas ir jaunas, ļoti skaistas, gaišas un mājīgas, it īpaši rīta pusē, kad saulīte mīlīgi silda un dod telpai gaismu. Uz izremontēto ēku cilvēkiem, it sevišķi vecāka gadagājuma un ziemas laikā, ir grūtāk uzņākt, jo atrodami Biksēres parka kalna galā, bet atkal priekšrocība ir tāda, ka blakus ir skaistais, senatnīgais muižas parks, kas priecē un apbur ar savu krāšņumu, it īpaši zelta rudens laikā. Arī vasaras sezonā brauc daudz tūristu skatīties seno parku, ”Biksēres klēts” muzeju un koka skulptūras, kuras ir īpašas tieši Biksērē. Līdz ar to arī bibliotēkai veidojas apmeklējuma skaits. Ar to, kā viss ir izvērties, esam apmierināti. Arī apmeklētājiem pēc rekonstrukcijas ir gandarījums un prieks iegriezties mūsu mājā un bibliotēkā.

Biksēres bibliotēkas piedāvātie pakalpojumi sekmē lasītāju intelektuālo un emocionālo attīstību. Lasāmvielas popularizēšana notiek, izmantojot uzskatāmās darba formas (izstādes veltītas jubilejām un svarīgākiem notikumiem) un „dzīvo vārdu”. Tomēr arvien vairāk literatūras atlasē apmeklētāji izmanto izvēles tiesības (literatūru sameklē paši vai atrod grāmatu jaunumu izstādēs). Ir sakārtota bibliotēkā vide – bibliotēkas vadītāja radītā gaisotne gan tiešā, gan netiešā saskarsmē ar lasītāju. Ir noteikts informācijas pakalpojumu piedāvājums. Tiek veikta lasāmvielas un zināšanu izplatīšana, popularizēšana, reklamēšana.

Bibliotēkas pamatrādītāji

	2014	2015	2016	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	194	229	223	+8%; -1%.
<i>t. sk. bērni</i>	50	47	33	-3%; -17%.
Fiziskais apmeklējums	2917	2739	2810	-3%; +1%.
<i>t. sk. bērni</i>	689	603	316	-7%; -31%.
Virtuālais apmeklējums		1718	120	-87%.
Izsniegums kopā	6267	6784	6342	+4%; -3%.
<i>t. sk. grāmatas</i>	2277	2691	3327	+9%; +10%.
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	3990	4093	3015	+1%; -15%.
<i>t. sk. bērniem</i>	233	316	254	+15%; -11%.
Lietotāji % no iedz. skaita apkopes zonā	33%	39%	31%	+10%; +5%.
Iedzīvotāju skaits	590	580	720	-1%; -6%.

2016. gadā par pašvaldības līdzekļiem tika iegādātas 217 grāmatas par 2090 EURO un 13 preses izdevumi par 367 EURO. Lasītāju interese par informāciju nav mainījusies, bet gan augusi. Pagājušajā gadā žurnāli tika pasūtīti tā, lai nedubultotos ar kaimiņu bibliotēku Sarcaņos, tajā pašā laikā nepazaudējot iecienīto žurnālu esamību. Tika ņemta vērā arī lasāmība, apgrozījums un finansiālās iespējas. Salīdzinot pērnā gadu ar iepriekšējo, pēc skaita žurnāli tika pasūtīti par trijiem žurnāliem vairāk. Netiek vairs pasūtīti dārgi un nerentabli žurnāli, kuriem nav apgrozījuma, jo lasītāji neizrāda par tiem interesi. Viņu vietā tika pasūtīti lētāki žurnāli, bet ar lielāku ieinteresētību no lasītāju puses, tajā pašā laikā iekļaujoties cenu ietvaros. Bibliotēka abonē 11 žurnālus un 2 avīzes, kuras laikus tika pasūtītas, izmantojot cenu atlaistu laiku oktobrī.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2014	2015	2016
<i>t. sk. pašvaldības finansējums</i>	2613	3383	2457
grāmatām	2285	2964	2090
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	120	259	159
periodiskajiem izdevumiem	328	419	367
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkopes zonā (pašvaldības finansējums)	23	17	21

Ir ziema un ir iestājies īstais grāmatu lasīšanas laiks, tādēļ esiet laipni lūgti iegriezties Biksēres bibliotēkā, kur varēsiet izvēlēties sev tīkamāko grāmatu garajiem ziemas vakariem.

Didzis Akmentiņš,

Madonas novada Sarcaņu pagasta
Biksēres bibliotēkas vadītājs

Ceļojumi

Agrā, sniegotā 4. janvāra rītā Sarkaņu audēju pulciņa dalībnieces devās uz Kuldīgu, lai apskatītu izstādi, kurā bija izstādītas, pēc profesionālu ekspertu domām, labākās Latvijas segas.

No 2016. gada 3. decembra līdz 2017. gada 8. janvārim Kuldīgas mākslas namā bija apskatāma Tautas lietišķās mākslas izstāde "Latvijas novadu segas". Izstādei tika iesniegtas 250 segas no 48 lietišķās mākslas studijām un pulciņiem. Ekspozīcijā bija iekļauta 181 sega, kas atainoja katram Latvijas novadam raksturīgās krāsas un rakstus. Bija iespēja apskatīt etnogrāfisko segu kopijas, atdarinājumus, kā arī novērtēt meistarību jaunradi.

Izstādei tika iesniegtas arī Sarkaņu amatu skolā uz Viļumsona stellēm austās Ivetas Bonštetes, Irinas Bačukas, Vandas Podiņas, Dainas Ārentes un Andras Vanagas segas.

Apskatot izstādi, pārsteigums un izbrīns bija neviltots, jo daudzās krāsas apzīlbināja, jau sperot pirmos soļus izstāžu zālē. Tik daudz krāsu un aušanas tehniku vienuviet! Katra no mums ar acīm meklēja sev tīkamāko krāsu salikumu, varbūt pat smēlās idejas savas nākamās segas rakstam. Tāpat īpašās aušanas tehnikas lika aizdomāties, ka varbūt jāpamēģina tās tuvākajā laikā.

Acis starp pārējām segām meklēja arī pašu darbus, kas nebija viegls uzdevums. Iespējams, ka arī mūsu audēju austās segas noderēja par ideju nākotnes darbiem, jo izstādi kopumā apmeklēja vairāk nekā 1300 apmeklētāju.

Izstādē izvietotās segas izpelnījās ievēribu, un Latvijas Nacionālā kultūras centra speciālistiem ir radusies iecere par izstādes darbu – *Segu grāmatas* – izdošanu. Lepnums, ka arī mūsu aušanas pulciņa dalībnieču veikumu varēja redzēt tik prestižā izstādē, par ko audējām atgādina pateicības raksts par piedalīšanos izstādē Kuldīgā.

Ar neaizmirstamiem iespaidiem un pēc krietni ilgas ceļošanas segu

pasaulē dodamies uz Kuldīgas Lietišķās mākslas studiju "Varavīksne". Tur studijas dalībnieki mums viesmīlīgi izrāda savu mājvietu, kurā uz katras no stellēm ievīts citāds audums.

Atceļā uz mājām vēl apmeklējām Tautas lietišķās mākslas studiju "Rota", kas pagājušajā gadā nosvinēja 50 gadu jubileju. Šeit iepazīnāmies ar to, kā uz vienām stellēm auž trīs dalībnieces. Topošā izstrādājuma raksts un tehnika likās ļoti sarežģīta, kas vienam, iespējams, nebūtu pa spēkam. "Rotas" dalībnieces šā gada vasarā iecerējušas paviesoties Sarkaņu amatu skolā, lai radošajās darbnīcās

apgūtu aušanu uz Viļumsona stellēm.

Patīkamu izjūtu un jaunu mērķu piepildītas, ļoti vēlā vakarā atgriezāmies mājās. Paldies mūsu brauciena *dvēselītei* Inesei Mailītei, liels paldies Sarkaņu pagasta pārvaldei par dāvāto iespēju to visu izbaudīt. Visa radošā kolektīva pateicība izturīgajam šoferītim Tālvāldim Breidakam, kas cauri Kurzemes putenim, kad brīžiem pat ceļu nevarēja saskatīt, mūs veiksmīgi nogādāja mājās.

Valentīnas Gailītes teksts.

foto no pulciņa arhīva

Krāsu un rakstu pasaulē

Ļaus mirklis pie Ventas Rumbas

Sarkaņu audējas pie savām austajām segām

Viss notiek!

28. janvārī amatierteātris “Piņģerots” ar Ē. Lansa izrādi “Galds” viesojās Vestienā.

4. februārī deju kolektīvs “Kalnagravas” piedalījās deju kolektīvu sadancī “Ielūdž “Radi”” Aizkraukles kultūras namā. Šajā pasākumā bez mūsu dejotājiem piedalījās arī deju kolektīvi “Sen Līgo”(Rīga), “Augšzeme” (Viesīte), “Kokna” (Koknese), “Vidupe” (Pļaviņas) “Pēda”, “Aizkrauklēni” un “Radi” (Aizkraukle).

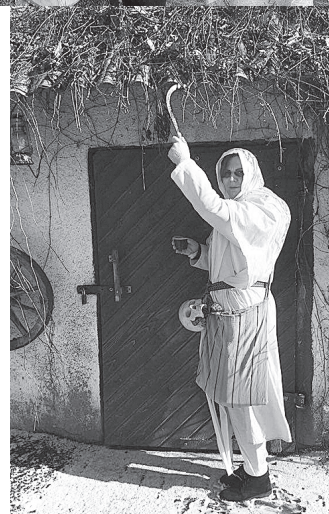
11. februārī deju kolektīvs “Labākie gadi” piedalījās vidējās paaudzes un senioru deju kolektīvu sadraudzības koncertā Meirānos “Lai ilgāk jauki”, kurā kopā ar mūsu dejotājiem koncertēja deju kolektīvi no Meirāniem, Beļavas un Jersikas.

11. februārī jauniešu deju kolektīvs “Resgaļi” piedalījās deju kolektīvu sadraudzības koncertā “Raiti soļi raitai dejai” Aronas pagasta Lauterē, kur kopā ar mūsu dejotājiem piedalījās arī jauniešu deju kolektīvs “Kalsnava”, vidējās paaudzes deju kolektīvi “Atāls” (Bērzaune), “Saikavieši”, “Rūdolfis” (Ērgļi), “Līčupīte” (Mazozoli), “Degsme” (Taurupe), “Rītsolis” (Lautere) un senioru

deju kolektīvs “Atvasara” (Madona).

11. februārī amatierteātris “Piņģerots” piedalījās Nacionālā kultūras centra organizētajā “Gada izrāde” Vidzemes reģiona skatē Alūksnē.

25. februārī folkloras kopa “Libe” piedalījās XVIII Starptautiskajā Masku tradīciju festivālā, kas šogad notika no 24. līdz 26. februārim. Par festivāla galveno mājvietu šogad bija kļuvusi Rīga. Festivāla pasākumi norisinājās Rīgas Kongresu namā, Kultūras pilī “Ziemeļblāzma”, Rīgas ielās un Vērmanes dārzā. Programmā masku izrādes, gājieni, konference, Dižkoncerts, Meteņa dzīšana. Viena no jaukākajām un arī dabiskākajām norisēm allāž ir masku viesošānās lauku sētās, tāpēc sestdienā masku grupas, arī mūsu “Libe”, devās uz Vecumnieku novadu, kur kopā ar vietējo folkloras kopu un viesiem no Čehijas viesojās vienā no pagasta lauku sētām, paviesojās Vecumnieku estrādē un kultūras namā un tālāk devās uz Rīgu, kur Kultūras pilī “Ziemeļblāzma” notika folkloras kopu Dižkoncerts. Tajā piedalījās apuveni 20 masku

grupas no dažādām Latvijas vietām – Līvāniem, Tomes, Smiltenes, Tārgales, Vidrižiem, Saulkrastiem, Katlakalna, Mālpils, Vecumniekiem, Sarkaņiem un, protams, no Rīgas, kā arī viesi no ārvalstīm – Sjerraleones, Bulgārijas, Lietuvas, Čehijas.

25. februārī jauniešu deju kolektīvs “Resgaļi” Dzelzavā piedalījās deju kolektīvu sadraudzības koncertā, kur kopā ar sarkaniešiem dejoja arī Dzelzavas kultūras nama jauniešu deju kolektīvs un divi jauniešu deju kolektīvi no Gulbenes novada – “Litenietis” (Litene) un “Poga” (Stāmeriena). Koncertu ar dziesmām kuplināja vokālais ansamblis “Variants”.

Valdas K. teksts, foto no kolektīvu arhīva

Tas var noderēt

Mainās laiki, mainās ēšanas paradumi, bet mieži joprojām ir vieni no pasaulē audzētākajām labībām un acīmredzot arī visnenākais kultivētais graudaugs Latvijā. Miežus mūsu priekšteči ēduši jau jaunākajā akmens laikmetā, kas saistīts ar lauksaimniecības sākumu. Tas bija 4500–1500 gadu pirms mūsu ēras. Vārdiem “mieži” un “maize” latviešu valodā esot kopēja izcelsme.

Mieži bijuši iecienīti Senajā Ēģiptē, kur no tiem jau toreiz gatavota ne vien maize, bet arī alus. Reizēm mieži kalpojuši arī naudas vietā. Senajā Grieķijā no miežiem un zālītēm gatavots īpašs rituāls dzēriens. Romiešu laikos populārāki gan kļuvuši kvieši, taču gladiatori acīmredzot devuši priekšroku miežiem, tāpēc viņi saukti par hordearii – miežu ēdājiem. Savukārt Ķīnā senos laikos smaga miežu vārpa ar daudz graudiem simbolizējusi vīrišķo spēku. Viduslaiku Eiropā mieži līdz ar rudziem bijuši ierasti zemnieku uzturā, kamēr smalkākie sabiedrības slāņi devuši priekšroku kviešiem. No šodienas viedokļa raugoties, iznāk, ka zemnieki ēduši veselīgāku labību nekā kungi. 19. gadsimtā daudzās zemēs par nopietniem miežu konkurentiem kļuvuši kartupeļi. Tagad miežiem jāiztur vēl sīvāka konkurence par vietu mūsu galdā. Taču varbūt nav īsti pareizi sacīt – konkurence. Jo lielāka ir graudaugu produktu dažādība, jo daudzveidīgāks mūsu uzturs, tikai nevajag pašiem to noplicināt. Mūsu senči miežu putru cēluši galdā, sākot un beidzot svarīgus darbus. Mēs reizēm varētu darīt tāpat.

Noderīgi

Miežu putraini ir bagāti ar balast-

vielām, tie satur Bgrupas vitamīnus, kāliju, kalciju, magniju, varu, fosforu, dzelzi, selēnu, mangānu u.c.

Regulāri ēdot miežu putrainus, uzlabojas gremošanas trakta darbība, mazinās žultsakmeņu risks, pazeminās holesterīna līmenis asinīs, lēnāki kļūst aterosklerotiskie procesi.

Miežu putraini ir ātrāk gatavi, ja tos iepriekš izmērcē ūdenī. Daļa kulināru gan neatzīst ne mērcēšanu, ne skalošanu, uzskatot, ka tā iet bojā vērtība.

Vārot miežu putrainus, to tilpums palielinās 5–6 reizes.

Nopērkami dažādu lielumu miežu putraini; jo tie smalkāki, jo ātrāk gatavi.

Vienā glāzē ir aptuveni 180 g, bet vienā ēdamkarotē – ap 20 g miežu putrainu.

Lai izvārtu irdenu biežputru, var izvēlēties rupjākus miežu putrainus. Tos noskalo siltā ūdenī, liek katlā ar vārošu ūdeni, kam pievienots sāls, un vārīšanas laikā nemaisa; pievieno nedaudz sviesta vai tauku.

Miežu biežputra ar kartupeļiem

Sastāvdaļas

1. Miežu putraini	160 g
2. Kartupeļi	600 g
3. Ūdens	1/2 l
4. Piens	1/2 l
5. Sāls	
6. Dūmots speķis	160 g
7. Sīpoli	2 gab

Pagatavošana

Verdošā ūdenī liek noskalotus putrainus un vāra pusmīkstus, pievieno ripinās sagrieztus kartupeļus, sāli un vāra gandrīz mīkstus. Tad pielej uzvārītu pienu. Biežputru sutina, pa reizei apmaisot, līdz putraini pilnīgi uzbrieduši, vai arī katlu noņem no

uguns un ietin vairākās avīzēs. Putraini lēni izsūt, un avīzes ilgi saglabā biežputru siltu. Pasniedz pārlietu ar apceptu speķi un sīpoliem. Atsevišķi pasniedz pienu.

Biežputrai kartupeļu vietā var pievienot smalki sagrieztus burkānus, kāļus vai svaigus kāpostus.

Sastāvdaļas

1. Miežu putrainu	200 gr
2. Pupiņas	100 gr
3. Maltā gaļa	200 gr
4. 1 liels, vai 2 mazi sīpoli	

Pagatavošana

– Pupiņas vairākas stundas mērcē ūdenī, tad pārlej ar tīru ūdeni un izvāra mīkstas. Vārītu pupiņu vietā var lietot konservētas.

– Sīpolu sasmalcina, sakarsētā eļļā apcep, liek klāt malto gaļu, arī to apcep, pievieno sāli, piparus.

– Noskalotus putrainus pārlej ar 2/3 verdoša ūdens, pievieno sāli vai garšaugu sāli (vegetu), 10 minūtes vāra, tad tajos iemaisa apcepto gaļu ar sīpoliem, lēni vāra vai cepeškrāsnī sautē, līdz putraini ir mīksti.

– Gatavā biežputrā iemaisa vārītas pupiņas. Klāt var piedzert kefīru vai rūgušpienu.

Labu apetīti!

Materiāls no interneta

Akcija “Satiec savu meistar!” Sarkaņu amatu skolā

„Satiec savu meistar!” ir 2009. gadā aizsāktās Tradicionālo prasmju skolas turpinājums, kas iekļauts kopīgā Eiropas projektā „Eiropas amatu prasmju dienas”. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas pasākums „Satiec savu meistar!” 2017. gadā no 31. marta līdz 2. aprīlim notiks jau deviņi reizi un tajā

piedalīsies arī Sarkaņu amatu skola.

Sarkaņu amatu skolā, akcijas laikā, jebkurš interesents varēs gan iepazīties ar ikdienas darbu šeit, gan izmēģināt savas spējas izšūšanā uz tilla, klūdžiņpišanas pamatos un aušanā uz Viļumsona stellēm.

Būsiet gaidīti 31. martā un 1. aprīlī no plkst. 11:00 - 17:00

– *izšūšana uz tilla – meistare Sandra Briede;*

– *iespēja iepazīties un praktiski aust uz P. Viļumsona stellēm – meistare Inese Mailīte un pulciņa audējas.*

2. aprīlī no plkst. 10:00- 16:00

– *klūdžiņpišanas pamati – meistare Rasma Kazimirova.*

Apsveikumi

Sveicam nozīmīgās dzīves jubilejās janvāra, februāra un marta jubilārus!

Nekas uz šīs zemes nav vienāds, ne upe, ne jūra, ne krasts. Katram mirklim, stundai un dienai piemīt kas savs un neparasts. Katrs smilšu graudiņš, katrs gliemežvāks, vētru un viļņu glaudīts, mirdz savādāks. Katrs cilvēks pasaulē plašā ir tik dažāds, kā cits neviens.

18 gadi

Gvido Liepiņš 31.01.
Līga Gailīte 15.02.
Linda Vēze 22.02.
Raimo Vīgants 25.02.

50 gadi

Agnija Ozola 03.02.
Ilze Gaiduka 07.02.
Inārs Rubenis 12.02.
Andra Vītoliņa 20.02.
Andrejs Pujats 15.03.
Juris Dalbiņš 25.03.
Gvido Johansons 31.03.

55 gadi

Aija Trečaka 07.03.
Valentīna Āboliņa 20.03.

60 gadi

Terēze Ercikaite 12.01.
Gaļina Jakubinaite 14.01.
Andris Zosārs 16.01.
Viktors Jahimovičs 28.01.

65 gadi

Daina Vogina 18.01.
Andris Filīpenko 25.03.

70 gadi

Tereza Saulīte 11.01.
Vilnis Ūdris 23.02.

80 gadi

Meta Briede 11.02.

85 gadi

Vija Bērziņa 31.01.
Velta Tesļonoka 02.02.

92 gadi

Lidija Lādīte

Jaundzimušie Sarkaņu pagastā Sveicam!

Lieni un Raivi Jurevicus ar dēliņa Mikus piedzimšanu 2017. gada 23. janvārī.

Afiša

26. martā plkst. 15:00

Leļļu izrāde bērniem „Labākais draugs”

„Labākais draugs” ir leļļu izrāde bērniem, kura pirmizrādi piedzīvoja 2015. gada 21. aprīlī Latgales vēstniecībā GORS. Jaunās lelles, ko izgatavojuši animācijas studijas „Avārijas brigāde” mākslinieki, ir paredzētas spēlei uz galda. Izrādē piedalās – Zaķis, Zilonēns, Vāvere, Pūce, Vilcēns un Robots.

Kādu dienu Zaķis sastrīdējās ar saviem draugiem un nolēma pats sev izgatavot jauno labāko draugu – ROBOTU, kurš turpmāk visu darītu viņa vietā!

Izrādē bērni mācās saprast: Kas ir draudzība? Kādam ir jābūt labam draugam? Un kas ir svarīgāks – jaunākās tehnoloģijas vai īsta draudzība.

Lomās:

Zaķis – **Armands Ekštets**
Zilonēns, Vāvere – **Gerda Dinsberga**

Robots, Vilcēns, Pūce – **Gatis Cīruļis / Jana Kolbina**

Režisors: Lugas režisors un autors ir Armands Ekštets

Izrādes ilgums 50 min.
Ieejas maksa 2,00 eiro, ģimenei (4 cilvēki) – 6,00 eiro

Afiša

“Kalnagravās”

4. martā plkst. 22:00
balle kopā ar grupu “Mustangs” no Cēsīm
Ieejas maksa 4,00 eiro,
pēc plkst. 22:30 – 5,00 eiro

18. martā plkst. 22:00
balle kopā ar grupu “Zaļā gaisma”
no Rēzeknes

Ieejas maksa 4,00 eiro,
pēc plkst. 22:30 – 5,00 eiro
Marta jubilāriem ieeja brīva.

1. aprīlī plkst. 19:00
Humora pilns skeču karuselis “Dzīve raiba kā dzeņa vēders”
Degumnieku tautas nama amatierētra “Cits modelis”
iestudējumā
Ieejas maksa 2,00 eiro

1. aprīlī plkst. 22:00
Pavasara balle
Populāras melodijas dzied un spēlē Kaspars Maks no Gulbenes
Ieejas maksa 4,00 eiro
Aprīļa jubilāriem ieeja brīva

Sēru vēsts

*Apdzisa pavadā pēdējā egle,
Aplusa ierastā gājiena takts.
Kur bija diena, kur bija siltums...
Iestājās auksta un ledaina nakts.*

Pa mūžības taku aizgājuši

Jānis Lazdiņš
(26.02.1949. - 05.01.2017.)

Gaida Lazdiņa
(07.02.1949. - 14.01.2017.)

Ineta Zeltiņa
(10.07.1964. - 14.01.2017.)

Lilija Tatjana Kampe
(16.01.1916. - 29.01.2017.)

SARKAŅU PAGASTA PĀRVALDES IZDEVUMS

Izdevējadrese: Sarkaņu pagasta pārvalde, Madonas novads
Izdevuma redaktore Valda Kļaviņa, tel 29424739, e-pasts: valda.kalnagravas@inbox.lv
Redkolēģija Inga Bārbale, Inese Sudāre, Andris Trečaks
Iespiests SIA “Erante”, Madonā, Saieta lauk. 2.
Datortsalikums. Ofsetiespiedums.
Par rakstu saturu un faktu precizitāti atbild autors